

Nr 783

Av herr **Kristiansson, Axel**, angående värderingen av jordbruksfastighet vid förmögenhetsbeskattningen.

Den personliga beskattningen innefattar f. n. som huvudsakliga delar mervärdeskatt, direkt inkomstskatt samt skatt på kapital eller annan förmögenhet. Inkomst och kapital har redan länge varit de bärande elementen vad avser beskattningen. Sedan omsättningsskatten infördes har emellertid en allt större andel av beskattningen förskjutits mot konsumtions-skatt. Som redan aviserats i statsverkspropositionen kommer ytterligare förskjutning att ske åt det hållet.

Rent principiellt kan det synas riktigt att endast inkomsten skulle beskattas, innefattande således inkomst- och konsumtionskatt. Därest en person på redan beskattad inkomst skapar sig en förmögenhet, bör vederbörande därför inte beskattas hårdare än den som i liknande inkomstläge konsumerar hela sin inkomst. Samma resonemang kan föras när det sparade kapitalet lämnas till nästa generation. Med hänsyn till att förmögenhetsskatten inte uppgår till mer än 475 miljoner av totalt för 1970 beräknade 37 646 miljoner (siffrorna hämtade ur SOU 1969: 54) skulle i och för sig en sådan förändring inte nämnvärt höja inkomst- och konsumtionsbeskattningen.

Med hänsyn till att en stor del av förmögenheterna inte är uppkomna genom sparande av beskattad inkomst, är en dylik övergång emellertid inte helt rättvisande. Genom realisation av fastigheter, aktier etc. har förmögenheter skapats också utan beskattning. Sedan realisationsvinstbeskattningen verkat en längre tid skulle den dock vara mera försvarbar. Förmögenhetsskatten som element i beskattningen är därtill så hårt introducerad att den, trots dess relativt lilla betydelse ur statsfinansiell synpunkt, sannolikt kommer att vara kvar. Finansministern har ju också på grundval av 1969 års kapitalskatteutredning behådat en skärpning av densamma.

Från dessa utgångspunkter kan förmögenhetsskatten i princip alltjämt accepteras under förutsättning att spärregler införes som garanterar att skatten inte blir konfiskatorisk och att vederbörande får en viss garanterad del av sin inkomst kvar.

Var den egentliga skattekraften ligger är för ägande av kapital och aktier relativt lätt att konstatera. Betydligt svårare är det då förmögenheten utgöres av fastigheter och inventarier i rörelse, där kapitalet är något av ett redskap för inkomstens förvärvande. Oavsett på vilken höjd skattesatserna

ligger kommer alltid de vid en inflationistisk utveckling ständigt återkommande taxeringsvärdeökningarna att åstadkomma ökad förmögenhetsskatt, som är att betrakta som en driftsutgift, ehuru den inte är avdragsgill vid deklaration. Sedan realisationsvinstbeskattningens genomförande torde därtill icke sällan det förhållandet inträffa att skatt utgår på förmögenhet som inte finns med hänsyn till den latent skatteskulden.

Särskilt hårt slår detta inom jordbruksnäringen, där prisnivån på fastigheten och därmed också taxeringsvärdena i mycket hög grad influerats av andra faktorer än lönsamheten inom näringen. Det kända förhållandet att stora markköp gjorts för tätbebyggelse, fritidsområde etc. har starkt pressat priset på jordbruksfastigheterna uppåt. Sannolikt är prisnivån på jordbruksfastigheter också pressad av utanför jordbruket liggande köpintresse som sedan jordförvärvslagens slopande släppts fritt. Gjorda undersökningar visar också att prisnivån på jordbruksfastigheter stigit väsentligt starkare än inflation och penningvärdeförsämring.

Till skillnad från annan fastighet — främst rörelsefastighet — tillkommer också det förhållandet att befintlig efterfrågan beträffande jordbruk måste tillfredsställas inom en alltmer begränsad tillgång, medan beträffande annan fastighet alternativet också kan vara nyetablering och nybyggnation.

Av ovan anförda skäl finns därför anledning att efter andra grunder värdera jordbrukets kapitaltillgångar vid beskattning. En generell nedsättning kan emellertid inte genomföras såvida inte viss prövning av fastighetsförvärv återigen genomföres, liknande den som fanns i tidigare jordförvärvslag. Möjlighet skulle däremot finnas, att med begränsning till vissa ägarkategorier medgiva viss nedskrivning av fastighetsvärdet vid beskattningen. Viktigt är att denna avgränsning görs sådan, att denna rätt icke medges för personer som köper jordbruk i kapitalplaceringssyfte, enär en ökning av differensen mellan erlagd köpeskilling och det värde fastigheten åsätts vid beskattning ytterligare pressar prisnivån på fastigheter uppåt. Rätt till sådan nedskrivning bör därför förbehållas fysisk person som driver jordbruket i egen regi och har det som sin huvudsakliga inkomstkälla. Han bör därutöver vara mantalsskriven på fastigheten. På utarrenderad fastighet bör fulla värdet upptagas till beskattning.

Med ett dylikt system för värdering av fastigheten vid beskattning skulle den orimliga belastning som jordbrukarna som yrkesutövare får vidkännas på grund av inflationistisk utveckling eller spekulativa tendenser på fastighetsmarknaden i varje fall till viss del bortfalla.

Den här föreslagna åtgärden syftar närmast till att reducera verkningarna av effekter som hittills förorsakats av andra faktorer än jordbrukets lönsamhet och den allmänna prisutvecklingen. Av väsentlig betydelse är emellertid att förebygga eller motverka dylika företeelser framöver. Av denna anledning kan ifrågasättas om inte nyinköpt fastighet fram till näst-

påföljande fastighetstaxering vid förmögenhetsbeskattning borde värderas till inköpspriset.

Med stöd av vad ovan anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om ändring av principerna för värdering av jordbruksfastighet när fråga är om beskattning, i enlighet med i motionen angivna riktlinjer.

Stockholm den 28 januari 1970

Axel Kristiansson (cp)
